

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ ΕΠΙ ΤΗ ΤΡΙΤΗ ΕΠΕΤΕΙΩ
ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΥΠΟ Κ. Δ. ΑΙΓΙΝΗΤΟΥ

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἐορτάζει σήμερον μετὰ τῆς ἐθνικῆς καὶ τὴν τρίτην ἐπέτειον τῆς ἰδίας παλιγγενεσίας. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν καθιέρωσεν ὡσαύτως ἡ Ἀκαδημία καὶ πρὸς ἀπονομὴν τῶν βραβείων : τῆς ἀρετῆς καὶ αὐτοθυσίας. Καὶ δὲν στερεῖται σημασίας ἢ σύμπτωσις τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἐτέθη ὁ θεμέλιος λίθος τῆς πολιτικῆς ἀναγεννήσεως τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος πρὸς ἐκείνην, καθ' ἣν ἰδρῦθη καὶ πάλιν ἡ πνευματικὴ αὐτῆς ἐστία, ἐξ ἧς ἀναμένομεν νὰ προέλθῃ ἡ ἀναγέννησις τῆς ἐλληνικῆς Ἐπιστήμης, τῆς ἐλληνικῆς τέχνης, τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων. Ὅπως δὲν εἶναι τυχαία ἡ ἐκλογή τῆς ἡμέρας, κατὰ τὴν ὁποίαν ἔλαμψεν εἰς τὸν ὑπατον βαθμόν, χάριν τῆς ἡμετέρας ἐλευθερίας, ἢ ἀρετῆς καὶ ἡ αὐτοθυσία τῶν πατέρων ἡμῶν, διὰ νὰ βραβεύεται, τοῦλάχιστον ἅπαξ τοῦ ἔτους, ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ, ὡς προσφυνῶς εἶπεν ὁ *Renan*, ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ αὐτοθυσία.

Ἄλλ' ἡ λατρεία τῆς Ἐπιστήμης, τῆς Τέχνης καὶ τῶν Γραμμάτων ἐν Ἑλλάδι εἶναι παναρχαία ἐθνικὴ παράδοσις, τῆς ὁποίας ἡ ἐνέργεια, ἐπὶ αἰῶνας καὶ χιλιετηρίδας συσσωρευομένη, κατέστη ἐθνικὴ ἀνάγκη καὶ θρησκεία τῶν Ἑλλήνων. Εἰς τὴν Ἀθηνᾶν, τὴν ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ Διὸς ἐξελθοῦσαν θεὰν τῆς Διανοίας, δύναμιν ὑπεράνθρωπον καὶ ὁμως φυσικὴν, ἰδεώδη καὶ ὁμως πραγματικὴν, θεῖαν καὶ ὁμως ἀνθρωπίνην, ὀδηγοῦσαν τὸ ἄρμα τῶν παγκοσμίων πραγμάτων, ἀλλὰ καὶ ἀποτελοῦσαν τὴν ψυχὴν τῆς Πατρίδος, ἀπεδίετο ἅπαν τὸ τηλαυγὲς τῶν Ἀθηνῶν μεγαλεῖον. Τὸ ἔργον τῆς παρθένου

ἔβλεπον οἱ Ἀθηναῖοι πανταχοῦ καὶ πάντοτε, καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις, ἀπὸ τοῦ Παρθενῶνος μέχρι τῶν περάτων τοῦ κόσμου, ἔνθα ἐδέσποζε τὸ πνεῦμα, ἔλαμπεν ἡ δόξα, καὶ ἐξετείνετο ἡ κυριαρχία τῆς Πατρίδος αὐτῶν. Καὶ βραδύτερον ἀκόμη, κατ' αὐτὴν τὴν παρακμὴν τοῦ Ἑθνους, πίπτονσα ἡ Ἑλλάς, δὲν ἔπανσε, καθὼς μαρτυρεῖ τὸ ἐσχάτως ὑπὸ τοῦ κ. Κουγέα ἀνακαλυφθὲν καὶ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν ὑποβληθὲν σπάνιον χρυσόβουλλον, τὴν Ἀθηνᾶν, ὡς ἐθνικὴν θεότητα, λατρεύουσα. Τὸ μοναδικὸν αὐτὸ μεταξὺ τῶν ἐν Ἑλλάδι παλαιῶν χειρογράφων Διάταγμα Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου, ἐν τῶν πρώτων, ἂν μὴ τὸ πρῶτον, ὑπογραφὲν ἐν Μισιρᾷ ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου, ὡς αὐτοκράτορος, ὅταν ἐκλήθη ἐκεῖθεν, ὅπως καταλάβῃ τὸν θρόνον τοῦ Βυζαντίου, δὲν εἶναι μόνον ἀνεκτίμητον ἐθνικὸν κειμήλιον, ἀλλὰ καὶ τίτλος τιμῆς διὰ τὴν πρὸς τὴν παιδείαν αἰωνίαν ἀφοσίωσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἑθνους. Δι' αὐτοῦ ὁ νέος αὐτοκράτωρ, χαιρετισμὸν καὶ θυσίαν πρὸς τὴν παιδείαν πρώτην προσφέρων, παραχωρεῖ δύο τιμάρια ἐν Πελοποννήσῳ, πρὸς τοὺς δύο υἱοὺς τοῦ διασήμου Ἑλληνοσ φιλοσόφου Γεωργίου Πλήθωνος ἢ Γεμιστοῦ. Ἀλλὰ, καὶ κατ' αὐτοὺς τοὺς σκοτεινοὺς τῆς δουλείας χρόνους, τὰ Γράμματα, ἥτοι αἱ μουσαὶ ἐν γένει, ἐλατρεῦθησαν ἐν Ἑλλάδι ὡς θεῖα πράγματα κατὰ τὸ δημοτικὸν ἄσμα, οἱ Ἑλληνοπαῖδες ἐπεκαλοῦντο τὸ φέγγος τῆς Σελήνης νὰ φωτίσῃ τὸν δρόμον των, ὅπως μεταβῶσι τὴν νύκτα, μυστικὰ διὰ τὸν φόβον τῶν Τούρκων, εἰς τὸ ἀπόκρυφον σχολεῖον καὶ διδάχθῶσι γράμματα, τοῦ Θεοῦ τὰ πράγματα.

Καὶ ὅταν οἱ πατέρες ἡμῶν ἔδιδον τὴν ζωὴν των, διὰ νὰ ζήσῃ ἡ Ἑλλάς, εἶχον καὶ τὴν εὐλογον φιλοδοξίαν νὰ ἀφήσουν εἰς ἡμᾶς, μετὰ τῶν πολιτικῶν, καὶ τὰ ἠθικὰ ἐκεῖνα δικαιώματα, ἄνευ τῶν ὁποίων ὁ βίος δὲν ἀξίζει τὴν ζωὴν. Καὶ διὰ τοῦτο, εὐθὺς μετὰ τὴν ἀνακήρυσιν τῆς πολιτικῆς ἀνεξαρτησίας, εἰς τὸ πρῶτον Ν. Δ. τοῦ Ὀθωνος, διὰ τοῦ ὁποίου ἔθετον αὐτοὶ τὰς βάσεις τῆς πνευματικῆς μορφώσεως τοῦ Ἑθνους, σοφῶς ἐπὶ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἀκαδημίας καὶ τοῦ Πανεπιστημίου συγχρόνως ἐθεμελίωνον τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ ἀνεξαρτησίαν. Διότι λαός, ὅστις δὲν ἔχει ἰδίαν ἐπιστήμην, δὲν εἶναι μόνον πνευματικῶς ὑπόδουλος τῆς ξένης σκέψεως, ἀλλὰ κινδυνεύει νὰ χάσῃ καὶ αὐτὴν τὴν ἐλευθερίαν του.

Ἡ Πρόμαχος Ἀθηνᾶ, ἡ προσωποποιούσα τὴν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν καὶ ἐφεύρεσιν, φέρουσα τὴν ἀσφαλῆ ἀσπίδα καὶ πάλλουσα τὸ φοβερὸν τῆς Ἐπιστήμης δόρυ, κατέρχεται καὶ πάλιν τὴν πεδία τῶν μαχῶν ἰσχυροτέρα καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἄρεως, καὶ δίδει αὐτῇ, ὡς ὁ πατήρ της ὁ Ζεὺς, τὴν Νίκην.

« Ἔχω τὸ βέβαιον προαίσθημα, προφητικῶς ἔλεγε πρὸ πολλῶν ἐτῶν » ὁ τότε πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν τῶν Παρισίων, ὁ *Janssen*, » ὅτι ἡ Ἐπιστήμη πρόκειται νὰ πρωτοστατήσῃ εἰς τὸν κόσμον, ὅστις ἤδη » δημιουργεῖται. Καὶ διὰ νὰ μὴ χάσωμεν τὴν θέσιν ἡμῶν, ἃς πολλαπλασιά- » σωμεν τὰς ἡμετέρας προσπαθείας· πρόκειται ὄχι μόνον περὶ τῆς ἐπιρροῆς » καὶ τῆς δόξης τῆς Γαλλίας, ἀλλὰ περὶ αὐτῆς τῆς ὑπάρξεώς της μεταξὺ » τῶν ἔθνων ».

Καὶ πράγματι, τὴν Γαλλίαν, κατὰ τὸν μέγαν πόλεμον, δὲν θὰ ἔσωζε βεβαίως ἡ πατροπαράδοτος γαλατικὴ ἀνδρεία, ἀν δὲν ἤρχετο συνεπίκουρος ἡ γαλλικὴ ἐπιστήμη, διὰ τῶν σοφῶν ἰδίως μελῶν τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν τῶν Παρισίων: Ἄλλοτε ἀμυνομένη καὶ ματαιοῦσα, δι' ἀντιστοίχων ἐφευρέσεων, τὰς θανασιᾶς ἐπινοήσεις τῆς γερμανικῆς ἐπιστήμης, καὶ ἄλλοτε αὐτὴ πρώτη ἐπιτιθεμένη, διὰ νέων ἀνακαλύψεων, κατώρθωσε νὰ ὑπερισχύσῃ καὶ νὰ νικήσῃ.

Πόσα ἑκατομμύρια μαχητῶν ὀφείλουσαν εἰς αὐτὴν τὴν ζώην των, καὶ πόσαι μητέρες, καὶ πόσα τέκνα, καὶ πόσαι οἰκογένειαι, μεθ' ὅλων τῶν ἐλευθερωθέντων συμμάχων λαῶν, εὐλογοῦν ἤδη τὸ ὄνομα τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν τῶν Παρισίων!

« Ὅτι ἡ Γαλλία μοιραίως θὰ ὑπέκυπτε, λέγει ὁ ἀκαδημαϊκὸς *Moureu* » ἐὰν δὲν διωργάνωνεν ἐσπευσμένως τὸν τόσον φοβερὰ ἐπιστημονικὸν αὐτὸν » πόλεμον, προφανῶς τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἀμφισβητηθῇ σοβαρῶς. » Καὶ ὁ *Maurice Barrès*, μεταξὺ τῶν κυρίων παραγόντων τῆς νίκης, πρῶτιστον θεωρεῖ τὴν γαλλικὴν ἐπιστήμην: Ἄνευ αὐτῆς, γράφει, ὁ ἠρωϊσμὸς τοῦ στρατοῦ καὶ ἡ μεγαλοφυΐα τῶν ἀρχηγῶν του θὰ παρέμενον ἄγωνα καὶ στεῖρα. Εἰς τὸ κοινὸν ἔργον τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ γαλλικοῦ ἐδάφους, προσθέτει

ὁ *Barrès*, ὁ ἄνθρωπος τοῦ ἐργαστηρίου ὑπῆρξεν ἐφάμιλλος τοῦ μάρτυρος ἀδελφοῦ του, τοῦ ἀνθρώπου τῶν χαρακωμάτων.»

“Ὅθεν δικαίως, ὁ τότε Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν τῶν Παρισίων, ὁ πολὺς *Arbel*, ἐξαίρων τὴν πολεμικὴν εἰσφορὰν αὐτῆς, ἔγραφεν: «Ἡ διοργάνωσις τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης στηρίζεται ἤδη οὐσιωδῶς ἐπὶ τῆς χρήσεως τῶν ἐπιστημονικῶν μεθόδων διὰ τε τὴν παρασκευὴν, τὸν ὄπλισμόν καὶ τὴν ἐκτέλεσιν. Εἰς τὴν Ἀκαδημίαν δὲ καταλήγουν ὅλαι αἱ ἐνέργειαι καὶ ἐξ αὐτῆς πάλιν ἐξέρχονται ὅλαι αἱ πρόοδοι.»

Ἄλλ’ ἀπὸ τῆς ἡμέρας, καθ’ ἣν ἐδημοσιεύθη τὸ εἰρημένον πρῶτον Ν. Δ. τοῦ Ὁθωνος, παρῆλθεν αἰὼν ὀλόκληρος, καὶ ἡ Ἑλλάς, ἥτις ἔδωσεν εἰς ὅλον τὸν κόσμον μετὰ τῆς ἰδέας καὶ τὸ ὄνομα τῆς Ἀκαδημίας, ἔμεινε μετὰ τῆς Τουρκίας, μόνῃ αὐτῇ μεταξὺ τῶν πολιτισμένων ἐθνῶν, μηδ’ αὐτῶν τῶν μικρῶν Κρατῶν τοῦ Αἴμου ἐξαιρουμένων, ἄνευ τῆς ἐστίας ταύτης τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς Τέχνης. Ἡ ἐπιστημονικὴ δύναμις καὶ ἀνάπτυξις τοῦ τόπου, στηριζομένη ἐπὶ τοῦ ἐνὸς σκέλους αὐτῆς, τοῦ Πανεπιστημίου, ἐχώλαινε δεινῶς καὶ παρέμενε στάσιμος. Διότι, ἐὰν τὸ Πανεπιστήμιον παρασκευάζῃ τοὺς ἐπιστήμονας, ἡ Ἀκαδημία τοὺς ἐμπνέει, τοὺς ἐνθαρρύνει, τοὺς ποδηγετεῖ, τοὺς ἐξεργεῖ, καὶ δημιουργεῖ τὴν Ἐπιστήμην.

Καὶ ἡ ἐντεῦθεν ζημία δὲν ὑπῆρξε μόνον ἡθικῶς μεγίστη, ὑστερήσαντος τοῦ Ἔθνους εἰς πνευματικὴν ἐν γένει ἀνάπτυξιν, ἀλλὰ καὶ ὑλικῶς ἀνυπολόγιστος, καρκινοβατήσαντος τοῦ τόπου εἰς πλουτοπαραγωγὸν πρόοδον.

Βεβαίως δὲν ἔλειψαν καὶ παρ’ ἡμῖν οἱ δημόσιοι ἄνδρες, μέχρι πρὸ ὀλίγου ἀκόμῃ, οἱ ὅποιοι γνωρίζοντες ὅτι ἡ Ἀκαδημία δὲν εἶναι πολυτέλεια ἀλλὰ θεσμὸς ἀπαραίτητος τῆς κανονικῆς λειτουργίας τοῦ Κράτους, ἐπεδίωξαν ἢ ἐπεχείρησαν μετ’ ἀξιεπαίνου ἀνταπαρνήσεως τὴν ἴδρυσιν αὐτῆς. Καὶ ἐχρειάζετο, ὄντως, ἀνταπάρνησις πρὸς τοῦτο. Διότι ἦτο μοιραῖον, ὁ ὑπουργός, ὅστις θὰ ἐτόλμα νὰ προβῇ εἰς τὸ σπουδαῖον αὐτὸ ἐγχείρημα, νὰ δημιουργήσῃ πολλοὺς ἐχθροὺς καὶ νὰ χάσῃ πολλοὺς φίλους. Καὶ τοιοῦτοι ὑπῆρξαν ὁ Χριστόπουλος, ὁ Ἀλέξ. Ραγκαβῆς, ὁ Χαρίλαος Τρικούπης, ὁ Ἄγγελος Βλάχος, ὁ Ἄθαν. Εὐταξίας καὶ τέλος ὁ Ἐλευθ. Βενιζέλος. Ἄλλ’ αἱ μεγάλαι δυσχέρειαι τῆς ἐκλογῆς τῶν πρώτων ἀκαδημαϊκῶν, αἱ ὅποιαὶ καὶ ἐματαίωσαν

τὰς ἀποπείρας αὐτάς, εἶναι φυσικαὶ καὶ γενικαί. Ὁ Γάλλος ἀκαδημαϊκὸς κ. *Abel Hermant*, σχετικῶς πρὸς τὰς φιλοδοξίας καὶ τὰς ἔχθρας, τὰς ὁποίας δημιουργοῦν πάντοτε αἱ ἀκαδημαϊκαὶ ἐκλογαί, γράφει: » Τὸν θάνατον τῶν Ἀκαδημιῶν εὔχονται συνήθως μετὰ πάθους ὅλοι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι θὰ ἠδύναντο θεωρητικῶς νὰ εἶναι, καὶ ὁμως δὲν εἶναι, μέλη αὐτῶν. Δὲν ἐξαιροῦνται καὶ αὐτοὶ οἱ ὑποψήφιοι, οἱ ὅποιοι οὕτω θὰ ἀπηλλάσσοντο τῆς σχετικῆς φροντίδος καὶ ἀγωνίας, ἐὰν οὕτως ἢ ἄλλως δὲν εἶχον νὰ ἐπιτύχουν τίποτε. Ἐντεῦθεν, ἡ Γαλλικὴ Ἀκαδημία ἔχει ἐναντίον της ὅλους τοὺς Γάλλους, ἐκτὸς τεσσαράκοντα » Ὁ κύριος αὐτός, ἔλεγεν ἄλλος ἀκαδημαϊκὸς περὶ ἀποτυχόντος συνυποψηφίου του, εἶναι ἐκ τῶν παλαιότερων φίλων μου μὲ μισεῖ θανασίμως ἀπὸ τριακονταετίας, ἀφ' ὅτου ἐξελέγην ἀντ' αὐτοῦ ἀκαδημαϊκός ».

Τοιαῦτα εἶναι πανταχοῦ τὰ ἀκαδημαϊκὰ ἤθη καὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ εἶναι διάφορα παρ' ἡμῖν. Καὶ διὰ τοῦτο ἡ πρώτη ἐπιτυχία τῆς ἡμετέρας Ἀκαδημίας ὑπῆρξεν αἱ φιλοδοξίαι, αἱ ἔχθραι καὶ αἱ κραυγαί, τὰς ὁποίας προεκάλεσεν. Διότι Ἀκαδημία, ἡ ὁποία ἐμπνέει οὐχὶ τὴν φιλοδοξίαν καὶ τὴν ζηλοτυπίαν, ἀλλὰ τὴν ἀδιαφορίαν καὶ τὴν σιγήν, δὲν εἶναι ἀξία τοῦ ὀνόματος. Καὶ ἡ τῶν Ἀθηνῶν θὰ ἦτο θνησιγενὴς καὶ ἄσημος θεσμός, προωρισμένος εἰς βεβαίαν ἀποτυχίαν, ἂν ἐπανήρχετο εἰς τὸν κόσμον ἀδιαφόρος καὶ ἀθορύβως.

Ἐλέχθη, ὅτι τὸ ἀνακαλύπτειν εἶναι προφητεύειν. Ὁχι! Τὸ ἀνακαλύπτειν εἶναι σκέπτεσθαι, εἶναι ἐργάζεσθαι ἀλλ' ἀναμφιβόλως εὐφυνῶς ἐργάζεσθαι καὶ ὀρθῶς σκέπτεσθαι. Ὁ Νεύτων, ἐρωτηθεὶς πῶς ἀνεκάλυψε τὴν παγκόσμιον ἔλξιν, ἀπήντησε: πάντοτε αὐτὴν σκεπτόμενος. Ὁ μέγας Ναπολέων, ιδρύων τὸ περίφημον *Institut de France*, ἔλεγεν: « Ἐὰν δὲν εἴμεθα ἱκανοὶ νὰ δημιουργήσωμεν τὴν μεγαλοφυΐαν, ἐξαρτᾶται ὁμως ἀπὸ ἡμᾶς νὰ ιδρύσωμεν κέντρα ὑψηλῆς πνευματικῆς καλλιιεργείας, τὰ ὁποῖα νὰ ὑποστηρίζουν καὶ νὰ προστατεύουν τὴν ἰδιοφυΐαν ».

Καὶ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν τὸ σπουδαιότερον μέχρι τοῦδε ἔργον ὑπῆρξεν ὅτι διήγειρε τὴν ἀδρανοῦσαν ἐλληνικὴν σκέψιν καὶ τὴν ἐξώθησεν εἰς ἐπιστημονικὰ ἐρεῦνας καὶ ἄλλα πολλὰ θεωρητικῆς καὶ πρακτικῆς ὠφελιμότητος ἔργα. Τὰ ἔργα αὐτὰ δεικνύουν κάλλιον τῶν λόγων τὴν ζωηρὰν

ἄμιλλαν, τὴν ὁποίαν αὐτὴ προεκάλεσε, τὰς ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας τόσον εἰς τὴν Ἐπιστήμην καὶ τὴν Τέχνην, ὅσον καὶ εἰς τὴν ζωὴν καὶ εἰς τὴν ἐπίλυσιν τῶν μεγάλων προβλημάτων τοῦ τόπου, παρέσχε μέχρι τοῦδε.

Διότι ἡ Ἀκαδημία ἔχει δύο κυρίως ἰδεώδη: τὴν Ἐπιστήμην καὶ τὴν Τέχνην ἀφ' ἑνὸς καὶ τὴν Πατρίδα ἀφ' ἑτέρου. Δὲν λησμονεῖ, ὅτι πάντοτε, ἀλλ' ἰδίως τώρα, ὅτε ὁ τόπος ἔχει ἐπιτακτικὴν καὶ ἐπείγουσαν ἀνάγκην τῶν φώτων τῆς Ἐπιστήμης, ὅπως ἐκ τῶν ἐρειπίων τῆς χθὲς καὶ ἐπὶ τῶν ἐλπίδων τῆς αὖριον ἀνορθωθῆ καὶ ἀνασυνταχθῆ ἡ Ἑλλάς, ὀφείλει νὰ ἴσταται εἰς τὸ πλευρὸν πάσης Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, βοηθοῦσα τὸ ἀνορθωτικὸν αὐτῆς ἔργον.

Λέγουν, ὅτι ἡ Ἐπιστήμη δὲν ἔχει πατρίδα. Ναί! Ἄλλ' ὁ ἐπιστήμων δὲν πρέπει νὰ λησμονῆ ποτέ, ὅτι ἔχει. Καὶ ὅταν ἡ πατρίς αὐτῆ εἶναι ἡ Ἑλλάς, τὰ τέκνα τοιαύτης μητρός, τὰ ὁποῖα περιβάλλει ἡ ἀκτινοβόλος δόξα τῆς, φέρουν μετὰ τῆς εὐγενείας τῆς καταγωγῆς καὶ βαρείας πρὸς τὴν πατρίδα ὑποχρεώσεις, ἄνευ τῶν ὁποίων κινδυνεύουν νὰ συντριβοῦν μετ' αὐτῆς ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ ὀνόματός των.

Ὁ *Taine* ψέγει τὸν γαλλικὸν χαρακτήρα διὰ τὴν φιλοπρωτείαν του. Οἱ νέοι ἐπιδίδονται, λέγει, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἰς τὰς σπουδὰς μετὰ ζήλου, ὅστις θὰ ἦτο ἄξιος ἐπαίνου, ἐὰν τὰ μυστικὰ ἐλατήρια αὐτοῦ δὲν ἐνεπνέοντο ὑπὸ τοῦ συμφέροντος: μανθάνουν οὐχὶ διὰ νὰ μάθουν, ἀλλὰ διὰ νὰ πρωτεύσουν καὶ νὰ διακριθοῦν. Ἄλλ' ὁ χαρακτήρ αὐτός, ὅστις εἶναι πρωτίστως ἑλληνικός, εἶναι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀνθρώπινος.

Τὴν φιλοπρωτείαν ὅμως ἢ, κυριολεκτικώτερον, τὴν φιλοτιμίαν αὐτὴν τοῦ ἑλληνικοῦ χαρακτήρος, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ μελετήσωμεν καὶ ἐκτιμήσωμεν, ὄχι ἀπὸ τῆς φιλοσοφικῆς ἀπόψεως τῶν ψυχολογικῶν αἰτίων, ὡς ὁ *Taine*, ἀλλ' ἀπὸ τῆς πρακτικῆς τῶν λαμπρῶν αὐτῆς ἀποτελεσμάτων, ὀφείλομεν παντοιοτρόπως νὰ διεγείρωμεν καὶ νὰ ὑποθάλωμεν. Αὐτὴ γεννᾷ τὴν ἄμιλλαν ἢ δὲ ἄμιλλα εἶναι τὸ κυριώτερον ἐλατήριο τῆς ἐρεῦνης καὶ τῆς σπουδῆς ἐν γένει. Διὸ καὶ ἄνευ ἀμίλλης δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ πρόοδος.

Ἡ ἄμιλλα εἶναι ἐκ τῶν κυριωτέρων σκοπῶν τῆς Ἀκαδημίας: νὰ προκαλῆ, τοὺς νεωτέρους ἰδίως, νὰ ἀγωνίζωνται τὸν καλὸν καὶ ἔντιμον πνευμα-

τικὸν ἀγῶνα καὶ νὰ ἐμπνέῃ τὸν εὐγενῆ ζῆλον πρὸς τὰ πρωτεῖα, τὰς τιμὰς καὶ τὴν δόξαν, οὐχὶ διὰ τοῦ φθόνου καὶ τῆς ζυλοτυπίας, οὐχὶ διὰ τῆς ὑποτιμήσεως καὶ παραγνωρίσεως τοῦ ἔργου τῶν ἄλλων, καὶ μάλιστα τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ δι' ἰδίας σοβαρᾶς ἐρεῦνης καὶ ἐργασίας ἐν γένει.

Ἄλλὰ, πλὴν τῆς ἀμίλλης, τὴν ὁποίαν προκαλεῖ μεταξὺ τῶν νεωτέρων ἡ βράβευσις καὶ ἡ ἔξαρσις τῶν εὐσυνειδήτων ἐρευνῶν, ὡς καὶ ἡ συγκέντρωσις καὶ ἡ κύρωσις τῶν ἀληθινῶν ἀνακαλύψεων ἐν αὐτῇ, ἡ Ἀκαδημία ἀποτελεῖ ἀνώτερον ἠθικὸν στάδιον, ἔχον μεγάλην ἠθικὴν ἐπίδρασιν καὶ ἐγερτικὴν δύναμιν ἐπὶ τῆς δραστηριότητος καὶ τῆς ἐνεργείας καὶ αὐτῶν τῶν ἀποτελούντων αὐτὴν μελῶν. Εἶναι ἡ ἀπαραίτητος διὰ τὸν διανοητικῶς ἐργαζόμενον πνευματικὴ ἀτμόσφαιρα, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἀνταλλάσσει τὰς σκέψεις του καὶ ἥτις ἐμπνέει καὶ γονιμοποιεῖ τὰς ιδέας του. Ἐδῶ ἡ ἰδιοφυΐα, καὶ αὐτὴ ἡ μεγαλοφυΐα, προκαλουμένη, κρινομένη, θαυμαζομένη, διεγείρεται, ἐκδηλοῦται καὶ καρποφορεῖ· ἐνῶ ἐγκαταλειπομένη εἰς ἑαυτὴν ἀπαρατήρητος καὶ ἄγνωστος, ἀδρανεῖ καὶ χάνεται ἄκαρπος ἢ ἐκτρεπομένη τοῦ κυρίου προορισμοῦ της.

Οὕτως ἡ Ἀκαδημία, συγκεντροῦσα εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς καὶ ἐμπνέουσα τὰς ἀνωτέρας πνευματικὰς δυνάμεις τοῦ παρόντος, παρασκευάζει ἀσφαλῶς καὶ τὴν πνευματικὴν ἀκμὴν τοῦ μέλλοντος τοῦ Ἑθνους. Διότι πρέπει νὰ ἔχωμεν ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην εἰς τὸ ὑπέροχον ἑλληνικὸν δαιμόνιον, τὸ ὁποῖον παρήγαγε τὸ τριπλοῦν θαῦμα τῆς σκέψεως, τοῦ κάλλους καὶ τοῦ μέτρου· πρέπει νὰ ἔχωμεν πίστιν εἰς τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ἔδωκεν εἰς τὸν κόσμον τὸ αἰώνιον φῶς τῆς ἑλληνικῆς ιδέας καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Ναί! εἰς τὸ ἑλληνικὸν δαιμόνιον, τὸ ὁποῖον δὲν ἔληξεν εἰς τὸ θαῦμα τοῦ 5^{ου} π. Χ. αἰῶνος, οὐδ' ἐξεφυλίσθη καὶ ἐξέλιπεν ἕκτοτε· ἀλλ' ἐξεδηλώθη ἐπανελημμένως κατόπιν, κατ' ἄλλας ὁμως διευθύνσεις, καθ' ἃς εὗρεν εὐκαιρίαν καὶ διέξοδον. Καὶ ἡ τοιαύτη βαθεῖα πίστις εἶναι καὶ αὐτὴ μία θρησκεία· ἀλλὰ θρησκεία ἀκλόνητος, βασιζομένη οὐχὶ εἰς ὄνειροπολήσεις καὶ φαντασιοπληξίας, ἀλλ' εἰς αὐτὰ τὰ πράγματα καὶ τὰ γεγονότα, εἰς αὐτὴν τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἑθνους ἡμῶν.

Καὶ ὄντως, τὸ ἑλληνικὸν δαιμόνιον θαυματουργεῖ ἐκ νέου κατὰ τὸν

μεσαιώνα, δημιουργοῦν τὸν ὑπέροχον πολιτισμὸν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τὸν Βυζαντινόν, ὅστις αὐτός, καὶ μόνον αὐτός, κυριαρχεῖ καὶ ἀκτινοβολεῖ τότε καθ' ὅλον τὸν κόσμον. Ἀνατέλλει καὶ πάλιν κατὰ τὴν Ἀναγέννησιν, ὅτε ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπιστήμη, ἡ Ἑλληνικὴ Τέχνη καὶ καθόλου ἡ Ἑλληνικὴ Σκέψις, ἥτις δὲν συνετάφη μετὰ τῶν ἀρχαίων, ἀλλά, διασωθεῖσα εἰς τὰ ἑλληνικὰ συγγράμματα, μετελαμπαδεδύθη ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν εἰς τὴν Δύσιν, ἥγαγεν εἰς τὴν Ἀναγέννησιν καὶ τὸν νεώτερον πολιτισμόν. Στίλβει εἰς τοὺς λαμπροὺς ἀστέρας τῆς πολυπληθοῦς πλειάδος τῶν μεγάλων Ἑλλήνων ἱεραρχῶν, ἀπὸ τοῦ μεγάλου Βασιλείου μέχρι τοῦ Ἐθνομάρτυρος τῆς Ἐπαναστάσεως Γρηγορίου τοῦ Ε', καὶ ἀπὸ τούτου μέχρι τοῦ μάρτυρος ἱεράρχου Χρυσοστόμου τῆς Σμύρνης. Αὐτοί, ὡς πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, ὡς φρουροὶ τῆς πίστεως, ὡς ποιμένες τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὡς μάρτυρες τοῦ Ἔθνους, ἀποτελοῦν τὴν δόξαν ὅχι μόνον τῆς Ἑλληνικῆς, ἀλλὰ τῆς ὅλης Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Ἐκδηλοῦται ἐκ νέου κατὰ τὸ μεγαλόρρημα τοῦ 21, εἰς τὴν στρατηγικὴν μεγαλοφυΐαν τοῦ Καραϊσκάκη καὶ τοῦ Κολοκοτρώνη, εἰς τὰ ἀπαράμυλλα ναυτικά κατορθώματα τοῦ Μιαούλη, εἰς τὴν λάμψιν τοῦ πυρπολικοῦ δαυλοῦ τοῦ Κανάρη καὶ τοῦ ἀνθρωποπυροτεχνήματος τοῦ Καψάλη, εἰς τὴν διπλωματικὴν μεγαλοφυΐαν τοῦ Καποδιστριαίου.

Ἀλλὰ μήπως εἰς αὐτὸ δὲν ὀφείλεται ἡ ἐκ τοῦ μηδενὸς δημιουργηθεῖσα ἠθικὴ καὶ ὕλικὴ ἀκμὴ τόσων μεγάλων Ἑλληνικῶν παροικιῶν ἐν τῇ ξένη, ἡ ἀκτινοβόλος δρᾶσις τόσων Ἑλλήνων ὑπερόχων ἐπιστημόνων ἐν Ἑλλάδι καὶ μάλιστα εἰς πολλὰ ξένα μεγάλα ἐπιστημονικὰ κέντρα; Ἡ μήπως εἰς αὐτὸ δὲν ἀνήκουν αἱ τελευταῖαι στρατιωτικαί, ναυτικαὶ καὶ πολιτικαὶ ἐπιτυχίαι, διὰ τῶν ὁποίων ἡ Ἑλλάς, ὑπερδιπλασιασθεῖσα, ἔφθασεν εἰς τὰ πρόθυρα τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ εἰς τὰ βράθια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας; Καὶ δὲν εἶναι αὐτό, τὸ ὁποῖον ἐφώτισε τὴν ἐκ τῆς Μικρασιατικῆς ἡττης τραγικὴν συμφορᾶν, καὶ μετεμόρφωσε τὴν στρατιωτικὴν ἡτταν εἰς τὴν μεγάλην ἠθικὴν νίκην καὶ τὸ κινήσαν τὸν γενικὸν θαυμασμὸν καὶ συγκινήσαν τὸν κόσμον θαῦμα τῆς ἀποκαταστάσεως εἰς τοὺς μητρικοὺς τῆς μικρᾶς καὶ ἡττημένης Ἑλλάδος κόλπους ἐνὸς καὶ ἡμίσεος ἑκατομμυρίου προσφύγων τέκνων τῆς;

Ἡ Ἑλλάς ὁμως ὀφείλει νὰ συνέλθῃ, νὰ ὀργανωθῇ, νὰ ἐργασθῇ, διὰ νὰ

ἐπανεύρη ἐν ἑαυτῇ καὶ χρησιμοποίησι δεόντως τὰς προγονικὰς ἀρετάς, τὸ προγονικὸν αὐτῆς δαιμόνιον, τὸ ἀνεκτίμητον αὐτὸ ἐθνικὸν κεφάλαιον. Δέγεται, ὅτι ὅλοι ὀφείλομεν νὰ ἀνήκωμεν εἰς μίαν οἰκογένειαν, εἰς μίαν κοινωνίαν, εἰς ἓν ἔθνος. Ἄλλ' ἐκόντες, ἄκοντες ἀνήκωμεν εἰς ἓν ἔθνος, γεννώμεθα μέλη μιᾶς φυλῆς, ἢ ὅποια ἔχει ἴδια ἦθη, ἴδια ἔθιμα, ἰδίας ἀρετάς, ἰδίας ἰδιοφυίας καὶ ἰδίαν ἱστορίαν. Ἐκ τῆς ἱστορίας αὐτῆς, ἐκ τῶν ἀγώνων, ἐκ τῶν πράξεων καὶ ἐκ τῆς δράσεως ἐν γένει τῶν προγόνων, κατὰ γνωστὸν φυσικὸν νόμον, διεπλάσθη καὶ ὑφάνθη ἡ ψυχὴ, ἡ συνείδησις, ἡ διάνοια, ὁ χαρακτήρ ἡμῶν. Ἐν γνώσει ἢ ἐν ἀγνοίᾳ ἡμῶν φέρομεν ὀλόκληρον προγονικὴν κληρονομίαν χαρακτηριστικῶν ἰδιοτήτων καὶ ἐνεργειῶν, τῶν ὁποίων εἴμεθα προῖόν. Οἱ αἰῶνες, τὸ κλῆμα, ὁ οὐρανὸς ἀπετύπωσαν τὴν σφραγίδα αὐτῶν εἰς τὰ ἀρχικὰ πρότυπα ἐκείνων, ἀπὸ τῶν ὁποίων καταγόμεθα· αὐτῶν δὲ οὕτω φέρομεν ἐντὸς ἡμῶν καὶ τοῦ βαθυτάτου γήρατος τὴν δρᾶσιν καὶ τὴν πείραν.

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, ἐπιδιώκουσα τὴν διὰ τῆς Ἐπιστήμης, τῆς μητρὸς αὐτῆς πάσης προόδου, προαγωγὴν τῶν ὑλικῶν δυνάμεων τῆς χώρας, αἱ ὅποια εἶναι συγχρόνως καὶ τὸ βᾶθρον τῶν ἠθικῶν δυνάμεων τοῦ ἔθνους, προσπαθεῖ νὰ λύσῃ τὰ πολλὰ καὶ μεγάλα ζωτικὰ προβλήματα τοῦ παρόντος καὶ νὰ γνωρίσῃ, συγχρόνως, τὰ σπουδαῖα ζητήματα τοῦ μέλλοντος τοῦ τόπου. Διότι, ἐὰν ἡ Ἐπιστήμη ἀπεξενούτο καὶ ἀπεμακρύνετο τῆς πρακτικῆς ζωῆς τοῦ ἔθνους, ἐὰν δὲν ἐχρησιμοποίει καὶ ἐγονιμοποιεῖ πρακτικῶς τὰς ἀνακαλύψεις καὶ τὰ φῶτά της εἰς τὴν πρόοδον, τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν εὐημερίαν τοῦ τόπου, δὲν θὰ παρέβαινε μόνον τὸ καθῆκόν της πρὸς τὴν Πατρίδα, ἀλλὰ καὶ θὰ κατεδίκαζεν ἑαυτὴν εἰς στείρωσιν, καὶ θὰ ἐμαραίνετο ἄγονος ἐντὸς τοῦ στενοῦ χώρου, τοῦ θεωρητικοῦ σταδίου τοῦ ἐπιστήμονος. Ἐὰν δὲ ἡ ἐπιστημονικὴ ἀλήθεια ἔχη ἄπειρον ἰδίαν ἀξίαν, καὶ ἀναμφισβητήτως ἔχει αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἀνυπολόγιστον σπουδαιότητα, καὶ ἐὰν καθῆκον καὶ τιμὴ μάλιστα διὰ τὸν ἐπιστήμονα εἶναι, ὡς ὀρθῶς εἶπεν ὁ πολὺς *Poincaré*, νὰ τὴν ἀναζητῇ δι' ἑαυτὴν καὶ μόνην, ἀνεξαρτήτως τῆς χρησιμότητος καὶ τῶν πρακτικῶν ἐφαρμογῶν αὐτῆς, καθίσταται ὁμῶς αὕτη ἀκόμη πολυτιμότερα καὶ ἀσυγκρίτως χρησιμότερα, ὅταν δὲν περικλείεται ἐν τῇ πρακτικῇ ἀχρησίᾳ τῆς καθαρᾶς Ἐπιστήμης, οὐδὲ φυλακίζεται ἐν τῇ μονώσει τοῦ Σπουδαστηρίου μετὰ τοῦ

ἐπιστήμονος, ἀλλ' ἐξέρεχεται τούτων, ριπτομένη εἰς τὸ κοινὸν στάδιον, ἐπίκουρος τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς ποικίλας πρακτικὰς αὐτοῦ ἀνάγκας.

Ἄλλὰ θὰ ἦτο, ἀφ' ἐτέρου, ἀνάρμοστος κατάπτωσις καὶ ἄρνησις τοῦ μεγάλου ἐπιστημονικοῦ παρελθόντος τοῦ τόπου τούτου, ἐὰν ἡ Ἀκαδημία τῆς Ἑλλάδος, τῆς πρώτης ταύτης κοιτίδος τῆς Ἀληθοῦς Ἐπιστήμης, ἐνθα ἐκηρύχθη καὶ ἐλατρεύθη ὡς δόγμα ἡ ἐπιστημονικὴ ἀρχή: ἡ Ἐπιστήμη χάριν τῆς Ἐπιστήμης, παραμελοῦσα τὴν θεωρίαν περιορίζετο εἰς μόνας τὰς ἀπαραιτήτους εἰς τὸν βίον πρακτικὰς ἐφαρμογὰς αὐτῆς. Τὴν ἀρχὴν αὐτὴν ἐφήρμοσαν ὀρμεμφύτως, τόσον εἰς τὴν Ἐπιστήμην, ὅσον καὶ εἰς τὴν Τέχνην, οἱ ἀρχαῖοι, καὶ δι' αὐτὸ ὑπῆρξαν καὶ θὰ παραμείνουν οἱ μέγιστοι τοῦ κόσμου καλλιτέχναι, καὶ δι' αὐτὸ ἐθανυματούργησαν ὡς ἐπιστήμονες. Ἄλλως, ὡς λέγει ὁ *Poincaré*: «Ἐπιστήμη διὰ τὰς ἐφαρμογὰς μόνον προωρισμένη εἶναι ἀδύνατος· αἱ ἀλήθειαι τότε μόνον εἶναι γόνιμοι, ὅταν εἶναι ἀλληλένδετοι. . . Οἱ ἄνθρωποι, οἱ τὰ μάλιστα περιφρονοῦντες τὴν θεωρίαν, εὐρίσκουν ἐν αὐτῇ, ἐν ἀγνοίᾳ των, καθημερινὴν τροφήν. Ἐὰν ἐστεροῦμεθα τῆς τροφῆς αὐτῆς, ἡ πρόοδος θὰ ἔπαυε καὶ θὰ ἐνεκρούμεθα ἐν τῇ στασιμότητι τῆς Κίνας».

Αἱ μεγάλα θεωρητικὰ ἀνακαλύψεις τοῦ 17^{ου} καὶ τοῦ 18^{ου} αἰῶνος εἶναι ἐκεῖναι, αἱ ὁποῖαι παρεσκεύασαν τὸν θαυμάσιον πολιτισμὸν τοῦ 19^{ου} καὶ τοῦ 20^{ου}. Ἀφαιρέσατε τὸν Γαλιλαῖον, τὸν Νεύτωνα, τὸν Καρτέσιον, τὸν *Leibnitz*, τὸν *Lavoisier*, τὸν *Laplace*, τὸν *Lagrange*, τὸν *Ampère*, τὸν *Volta*, καὶ τότε ὅλοι οἱ μεγαλοφρεῖς ἐφευρέται καὶ δημιουργοὶ τῶν θαυμάτων τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ ἡμῶν, ἐπὶ τῶν θεωρητικῶν ἔργων τῶν πρώτων στηριζόμενοι, πίπτουν εἰς τὴν ἀφάνειαν.

Ἄλλὰ θὰ ἦτο ὑπερβολὴ ἀσυγχώρητος, ἂν ἐνομιζέτο ὅτι ἡ Ἐπιστήμη εἶναι τὸ πᾶν εἰς τὸν κόσμον καὶ ὅτι μόνη αὐτὴ ἀρκεῖ εἰς τὸν ἄνθρωπον. Καθὼς θὰ ἦτο πλάνη ὀλεθρία διὰ τὸ Ἔθνος, ἂν ἐπιστεῦετο, ὅτι ἡ Ἀκαδημία ὀφείλει νὰ περιορισθῇ εἰς αὐτὴν καὶ μόνην. Οὐκ ἐν ἄρτω μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος! Πᾶσα ὑπερβολὴ φέρει ἀντίθετα τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ ἀποτελέσματα. Ὅπως ἡ ὑπερβολὴ τοῦ δικαίου ἄγει εἰς τὴν ἀδικίαν, οὕτω καὶ ἡ ἐπιστημονικὴ ἀποκλειστικότης φέρει τὴν κατάπτωσιν τοῦ ἀνθρώπου,

επομένως καὶ τὴν στείρωσιν καὶ αὐτῆς τῆς Ἐπιστήμης. Πρὸ τῆς Ἐπιστήμης καὶ ὑπεράνω αὐτῆς ὑπάρχει ὁ ἄνθρωπος· ἐπὶ τῆς ἠθικῆς δὲ μορφώσεως, ἐπὶ τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως, ἐπὶ τῆς εὐγενείας τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ στηρίζεται ὄχι μόνον ἡ εὐημερία καὶ ἡ δόξα παντὸς ἔθνους, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἐπιστήμης αὐτῆς ἡ ἀκμὴ καὶ ἡ πρόοδος.

Αἱ ἐπιστῆμαι, ἄνευ τῶν γραμμῶν καὶ τῶν τεχνῶν, ὡς ὀρθῶς ἐγράφη, εἶναι βάνανσοι καὶ μηχανικαί. Κοινωνία καθαρῶς ἐπιστημονικὴ θὰ ἦτο ἀγρία, ὅπως τὰ γράμματα ἄνευ τῆς οὐσίας αὐτῶν, τῆς Ἐπιστήμης, θὰ ἦσαν ἀνούσια, κενά. Ὑπεράνω ὅλων κεῖται ἀναμφιβόλως ἡ Σκέψις. Ἄλλ' ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος. Βεβαίως ἡ προαγωγή καὶ ἡ παρασκευὴ τῆς ὕλικῆς εὐημερίας τοῦ τόπου εἶναι ἐκ τῶν ἀπαραιτήτων καὶ σπουδαιότερων σκοπῶν τῆς Ἀκαδημίας· ἀλλ' ἐν τῇ ὑπάρξει ἐνὸς ἔθνους, ἐν τῇ ὑψηλοτέρᾳ ἀντιλήψει τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ἡ ἀνύψωσις τῶν ψυχῶν, ἡ καλλιέργεια ὑγιοῦς πνεύματος, ἡ ἐνέργεια ἐκεῖνη, ἣτις βαίνει πέραν τῆς ἐφημέρου δημιουργίας, ὑπεράνω τῆς ὕλικῆς ζωῆς, εἶναι τὸ ὑψηλότερον καὶ εὐγενέστερον ἔργον τῆς Ἀκαδημίας. Ἄνευ τοῦ πρώτου ζημιοῦται καὶ δὲν προάγεται ὁ ὕλικὸς ὀργανισμὸς τοῦ ἔθνους, μετ' αὐτοῦ δὲ καὶ ὁ ἠθικὸς· ἀλλὰ καὶ ἄνευ τοῦ δευτέρου πίπτει αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, καὶ μετ' αὐτοῦ ὀλόκληρον τὸ ἔθνος.

Ἀμφοτέρωτα ταῦτα πρέπει νὰ συμβαδίζουσιν, νὰ ἀλληλοστηρίζωνται. Ὅφειλομεν λοιπὸν νὰ ἐνώσωμεν ὅλας τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, διὰ νὰ φωτισθῶμεν καὶ ζωογονηθῶμεν ἐξ αὐτοῦ πλήρως. Διότι τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα εἶναι πολυσύνθετον, ἀλλὰ καὶ ἐνιαῖον συγχρόνως· ἐν τῇ πλουσίᾳ αὐτοῦ ἐνότητι ἀποτελεῖται ἐκ πλήθους φωτεινῶν ἀκτίνων, ἐκάστη τῶν ὁποίων, ἀντιστοιχοῦσα εἰς εἰδικὴν ἰδιοφυΐαν καὶ ἔχουσα ἰδίαν ἐνέργειαν, φωτίζει ἰδίως μορφὰς τοῦ κόσμου. Ἀλλὰ χρειάζονται ὅλαι ὁμοῦ αἱ ἀκτῖνες αὐτοῦ, διὰ νὰ φωτίσουν καὶ ἀποκαλύψουν ὅλας τὰς μορφὰς τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ ὠραίου. Τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα ὁμοιάζει πρὸς τὸ ἡλιακὸν φῶς, τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὸ εἶναι ἐνιαῖον, ἀλλ' ἀποτελεῖται ἐξ ἀπειρῶν ἀκτίνων, ἐκάστη τῶν ὁποίων ἔχει ἰδίαν ἀπόχρωσιν, ἀνήκει εἰς ἰδιαίτερον αἰθέριον κῦμα, εἶναι προῖον εἰδικοῦ παλμοῦ τῆς φωτεινῆς πηγῆς, ἔχει ἰδίαν ἐνέργειαν, ἴδια ἀποτελέσματα· ἀλλὰ

χρειάζονται ὄλαι ὁμοῦ αἱ ἀκτῖνες, ὅπως ἀποτελέσωσι τὸ λευκὸν ἡλιακὸν φῶς, τὸ ὁποῖον φωτίζει, ἐξυγιάνει καὶ ζωογονεῖ τὸν κόσμον.

Εἶναι τιμὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος βεβαίως, ὅτι ἀνήγαγε τὴν Ἐπιστήμην εἰς στοιχεῖον ἀπαραίτητον τῆς καλλιέργειας τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, ὅτι κατέστησεν αὐτὴν ἀναπόσπαστον συντελεστὴν τῆς γνώσεως, τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς προόδου ἐν γένει, ὅτι ἐκ τῆς πρακτικῆς αὐτῆς χρησιμότητος ἀνύψωσε τὴν παρατήρησιν τοῦ κόσμου εἰς γενικὸν νόμον τῆς Φύσεως. Ο Πλάτων ἀνέγραφεν ἐπὶ τοῦ ἀειώματος τῆς Ἀκαδημίας του: » Οὐδεὶς ἀγεωμέτρητος εἰσίτω.» Ἄλλὰ μήπως ὁ Πλάτων δὲν εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις ἀπέδειξε τὴν ταυτότητα τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ ὥραίου;

Οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἐν γένει ἐπίστευον, ὅτι τὸ ὥραϊον εἶναι καὶ αὐτὸ μία μορφή τοῦ ἀληθοῦς, καὶ ὅτι τίποτε δὲν εἶναι ὥραϊον ἂν δὲν εἶναι ἀληθές. Διὰ τῆς ἀγάπης δὲ καὶ τῆς λαιρείας αὐτῶν πρὸς τὸ ὥραϊον καὶ διὰ τῆς ἀφοσιώσεως αὐτῶν πρὸς τὸ ἀληθές, ἐνῶ ἀνύψωσαν ἑαυτοὺς εἰς ὕψη ἀπρόσιτα, κατέστησαν συγχρόνως καὶ τὴν ἀνθρωπότητα ἐν γένει ἰσχυροτέραν καὶ εὐγενεσιέραν. Διότι τόσον τὸ ἀληθές ὅσον καὶ τὸ ὥραϊον βαίνουν πρὸς τὸν αὐτὸν ὕψηλὸν σκοπὸν, πρὸς τὸ αὐτὸ ἰδεῶδες, εἰς τὴν ἀνύψωσιν τῆς συνειδήσεως τοῦ ἀνθρώπου, τὴν ἐξευγένισιν τοῦ χαρακτῆρός του, τὴν καλλιέργειαν τῆς διανοίας, τὴν λύσιν τῶν μεγάλων μυστηρίων τοῦ κόσμου.

Ἡ Ἐμπνευσις καὶ ἡ Τέχνη, προκαλοῦσαι τὴν συγκίνησιν καὶ διεγείρουσαι τὰ ὑψηλὰ αἰσθήματα τῆς καρδίας, ἐξευγενίζουσι καὶ ὑψώνουσι τὴν ψυχὴν, ὀδηγοῦν πρὸς τὰ ἰδανικὰ τοῦ πνεύματος καὶ ποδηγετοῦν τὴν φαντασίαν εἰς τὸν εὐθὺν δρόμον τοῦ ἀληθῶς ὥραϊου. Αὐταὶ μετὰ τῆς Σκέψεως θέτουσι τὸν ἀνθρώπον εἰς ἐπικοινωνίαν πρὸς ἀνώτερον κόσμον, καὶ δημιουργοῦν τὸ πνευματικὸν καὶ ἠθικὸν αὐτοῦ μεγαλεῖον, τὸ ὁποῖον ὑπερέχει παντὸς ἄλλου. Διότι καὶ αὐτὴ ἡ Ἐπιστήμη, ἐπιζητοῦσα τὸ ἀληθές, ἔχει ἀνάγκην τῆς ἐμπνεύσεως, τῆς διοράσεως καὶ τῆς φαντασίας αὐτῆς πολλάκις, ὅπως ἐπιτύχῃ, ὅπως μεγαλουργήσῃ.

Ἄλλως τὸ Ἑλληνικὸν θαῦμα ἀνήκει περισσότερον εἰς τὴν Τέχνην καὶ τὰ Γράμματα καὶ ὀλιγότερον εἰς τὴν Ἐπιστήμην ἂν καὶ ὀλόκληρος ἡ Ἑλληνικὴ σκέψις θεωρεῖται καὶ εἶναι ὄντως ὁ ἀπαραίτητος συντελεστὴς τοῦ πολι-

τισμοῦ καὶ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ τοῦ κόσμου, ὁ κύριος παράγων τῆς ἠθικῆς ὑγείας καὶ τῆς ἐξευγενίσεως τῆς ψυχῆς τῆς ἀνθρωπότητος.

Καὶ τὸ πρὸς τὰ ἐθνικὰ ἰδεώδη καὶ τὴν τόνωσιν τῶν ψυχῶν καθῆκον τῆς Ἀκαδημίας εἶναι ἐπίσης ἐπεῖγον καὶ ἐπιτακτικὸν τῶρα, ὅτε, μετὰ τὸν πόλεμον, ἡ ἠθικὴ κατάπτωσις, ἡ πνευματικὴ σύγχυσις, ἡ ταπεινώσις τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος, ἡ γλωσσικὴ ἀσυναρτησία καὶ ἀναρχία εἶναι φαινόμενον παγκόσμιον. Εἰς τοιαύτας δὲ ἐποχάς, ἀπὸ τοῦ ἐπισήμου βήματος τῆς Ἀκαδημίας, ὅπως καὶ ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ στόματος τοῦ ρήτορος, τοῦ καλάμου τοῦ λογοτέχνου καὶ τῆς σκοπιᾶς τοῦ δημοσιογράφου, ἐξέρχονται αἱ ὑψηλαὶ καὶ διάτοροι διδασκαλίαι, αἱ σοφαὶ καὶ πειστικαὶ παραινέσεις, οἱ θερμοὶ καὶ ἐνθουσιώδεις λόγοι, οἱ ὅποιοι ἀνυψώνουν τὸ πνεῦμα, τονώνουν τὸ ἐθνικὸν φρόνημα καὶ ἐπαναφέρουν τὰ ἔθνη εἰς τὸν εὐθὺν δρόμον καὶ τὰ ὑψηλὰ ἰδεώδη τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς προόδου.

Ἀλλὰ καὶ τὰ ζητήματα τὰ σχετικὰ πρὸς τὰ Γράμματα καὶ τὴν Τέχνην, τὰ ὅποια ἔχει νὰ μελετήσῃ καὶ νὰ λύσῃ ἡ Ἀκαδημία, δὲν εἶναι οὔτε ὀλιγώτερα, οὔτε ἥτιον ἐπείγοντα τῶν ἐπιστημονικῶν. Ἐκάστη πόλις, ἐκάστη νῆσος, ἕκαστον χωρίον τῆς Ἑλλάδος ἔχει τὰς παραδόσεις του, τὴν ἱστορίαν του, τὴν διάλεκτόν του, τὴν τέχνην του, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥτιον πιστῶς διατηρούμενα. Εἶναι ἐκεῖ ἡ ἠχὴ τῆς φωνῆς τῶν προγόνων ἡμῶν, εἶναι ἡ ζωσα εἰκῶν τῶν ἠθῶν καὶ τῶν ἐθίμων αὐτῶν, εἶναι ἡ γνησιὰ ἐκδήλωσις τῆς τέχνης, τῆς ἐπιστήμης, τῆς νοσοτροπίας καὶ τῆς ζωῆς των. Εἶναι θησαυρὸς κληρονομικός, ὁ ὅποτος ἐκλείπει ὀσημέραι, καὶ ὑπάρχει ἐπιτακτικὴ καὶ ἐπείγουσα ἀνάγκη νὰ διασωθῇ καὶ νὰ μελετηθῇ, πρὶν χαθῆ, πρὸς ζημίαν ὄχι μόνον ἡμῶν ὡς Ἐθνους, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς Τέχνης καὶ τῆς Φιλολογίας τοῦ κόσμου ἐν γένει. Διότι περὶ τῆς ἐρεῦνης καὶ τῶν σπουδῶν τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ταύτης κληρονομίας ἐνδιαφέρεται καὶ μεριμνᾷ, ὡς περὶ ἰδίας περιουσίας, ὁλόκληρος ὁ πολιτισμένος κόσμος, ὁ πολιτισμὸς τοῦ ὁποίου ἐκεῖ ἔχει τὰς ρίζας καὶ τὴν πηγὴν του. Διότι ἡ μικρὰ Ἑλλὰς δὲν εἶναι ἀπλῶς μία συνήθης κρατικὴ περιοχὴ, ὡς τόσαι ἄλλαι. Δὲν διακρίνεται τῶν λοιπῶν μόνον διὰ τὴν προνομιακὴν γεωγραφικὴν θέσιν της, τὸ ἴδιον κλίμα, τὰ ἴδια προϊόντα, τὴν ἰδίαν φυλὴν, τὴν ἰδίαν γλῶσσαν. Εἶναι χώρα ἐξαιρετικὴ καὶ μονα-

δική ἐν τῷ κόσμῳ ἢ ἐπιστήμη, ἢ γλῶσσα, ἢ τέχνη, ἢ φιλολογία, ἢ ἱστορία καὶ ἢ νοσοτροπία αὐτῆς ἐν γένει ἐνδιαφέρουν μεγάλως ὀλοκλήρον τὸν κόσμον.

Εἶναι ἢ Ἑλλάς! Ἡ αἰωνία Ἑλλάς! ἢ ὁποῖα καὶ ὅταν ἔπιπτε κατέκτα πνευματικῶς καὶ ἐξεπολίτιζε τοὺς βαρβάρους κατακτητάς της, καὶ ὅταν ἔσβυσεν ἐφώτιζε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ φωτίζῃ τὴν ἀνθρωπότητα. «Εἶναι ἢ » σχολὴ ὀλοκλήρου τοῦ κόσμου, λέγει ὁ *Reclus*. Μετὰ εἴκοσιν αἰώνων πτω- » σιν δὲν ἔπαυσε νὰ μᾶς φωτίζῃ, ὅπως οἱ ἐσβεσμένοι ἐκεῖνοι ἀστέρες, τῶν » ὁποίων αἱ ἀκτῖνες ἐξακολουθοῦν νὰ φωτίζουν τὴν Γῆν». "Ὄθεν, ἐντεῦθεν ἐπιβάλλονται εἰς αὐτὴν καὶ ὑποχρεώσεις, αἱ ὁποῖαι εἰς οὐδεμίαν ἄλλην χώραν τοῦ κόσμου ἀπαντῶνται.

Ἡ ἴδρυσις τῆς Ἀκαδημίας ὑπῆρξεν ἢ πραγματοποιήσις ἐνὸς ἐθνικοῦ ὀνείρου καὶ ἢ πλήρωσις μᾶς ἐθνικῆς ἀνάγκης, τοῦ ὀνείρου καὶ τῆς ἀνάγκης νὰ ἴδωμεν καὶ τὴν Ἑλλάδα ἐντὸς τῆς ἐθνικῆς αὐτῆς Ἀκαδημίας, ἔνθα ἐκδη- λοῦται καὶ ἐξελίσσειται ἢ φιλολογικὴ, ἢ ἐπιστημονικὴ καὶ ἢ καλλιτεχνικὴ ζωὴ τοῦ ἔθνους, ὑφουμένῃν εἰς θέσιν ἰσότημον πρὸς τὰ λοιπὰ πολιτισμένα ἔθνη. Διότι ἔθνος, τὸ ὁποῖον δὲν παράγει Ἐπιστήμην, δὲν καλλιεργεῖ τὰ Γράμματα, δὲν θεραπεύει τὰς τέχνας, δὲν θεωρεῖται, καὶ ὄντως δὲν εἶναι, ἰσό- τιμον πρὸς τοὺς λοιποὺς λαούς. Πᾶς λαός, ὡς καὶ πᾶς ἄνθρωπος, ἀξίζει τόσον, ὅσον εἶναι τὸ καλὸν τὸ ὁποῖον διασπείρει, τὸ καλὸν τὸ ὁποῖον ἀκτι- νοβολεῖ περὶ ἑαυτὸν ἀνὰ τὸν κόσμον.

Ἄλλ' ἀπὸ ζητήματος ἠθικῆς καὶ ὕλικῆς ἀνάγκης, ἢ ἴδρυσις τῆς Ἀκα- δημίας κατέστη ἐσχάτως καὶ καὶ περισσότερον καὶ καὶ ἐπιτακτικώτερον διὰ τὴν Ἑλλάδα ἀνήχθη εἰς ζήτημα τιμῆς. Ἐπεβάλλετο, ὡς ἢ ἐκπλήρωσις ῥητῆς ὑποσχέσεως καὶ ἐπιτακτικῆς ὑποχρεώσεως, τὴν ὁποῖαν ὀρθῶς, χάριν τῶν ἠθικῶν καὶ ὕλικῶν συμφερόντων τοῦ τόπου, ἀνέλαβεν ἢ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, κατὰ Μάϊον τοῦ 1919, ἀπέναντι τοῦ διεθνοῦς ἐπιστημονικοῦ κόσμου. Ὑπεσχέθη τότε νὰ ἰδρῦσῃ τὴν Ἀκαδημίαν, ὅπως ἐπιτύχῃ τὴν εἴσοδον καὶ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Διεθνῆ Ἀκαδημαϊκὴν Ἐνωσιν, καὶ καρ- πωθῇ οὕτω καὶ ἢ χώρα ἡμῶν τὰς ἐκ τῆς λειτουργίας αὐτῆς μεγάλας ἐπι- στημονικὰς καὶ πρακτικὰς ὠφελείας. Παραβαίνουσα δὲ τὴν ἐπίσημον ὑπό- σχεσίν της καὶ μὴ ἰδρύνουσα τὴν Ἀκαδημίαν, ἐκινδύνευεν ὄχι μόνον νὰ

ἐξέλθη τῆς Διεθνοῦς Ἐνώσεως τῶν Ἀκαδημιῶν, ὡς παρατύπως ἐκεῖ εὐρισκομένη, ἀλλὰ καὶ νὰ ὁμολογήσῃ οὕτω πρὸ τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου πνευματικὴν ἀνικανότητα, ὅπως συγκροτήσῃ Ἀκαδημίαν.

Ἄλλ' ἢ τοιαύτη ἄτοπος ὁμολογία δὲν θὰ ἦτο μόνον ταπεινωτικὴ διὰ τὴν κοιίδα τῆς Ἐπιστήμης, τῆς Τέχνης καὶ τοῦ πολιτισμοῦ καθόλου, ἀλλὰ καὶ ὅλως ἄδικος, ὡς ἔδειξαν καὶ ἀπέδειξαν ἤδη τὰ πράγματα.

Ἡ Ἀκαδημία ἡμῶν ἐξελίσσειται ἤδη βαθμηδὸν εἰς πνευματικὸν κέντρον, τοῦ ὁποίου ἡ σοβαρὰ πνευματικὴ δραῖσις καὶ ἡ εὐεργετικὴ ἐπὶ τῆς ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς ζωῆς τοῦ τόπου ἐπίδρασις εἶναι ἀναμφισβήτητος.

Ἄλλὰ δὲν πρόκειται, οὐδὲ πρέπει, νὰ σταματήσωμεν ἕως ἐδῶ. Ἐχομεν τὴν φιλοδοξίαν νὰ προσβῶμεν ἀκόμη περαιτέρω ἀλλὰ καὶ τὸ καθῆκον νὰ καταστήσωμεν τὴν Ἑλληνικὴν Ἀκαδημίαν πνευματικὴν ἐστίαν, ἀνάλογον πρὸς τὸν ὑψηλὸν ἐθνικὸν σκοπὸν τῆς, ἐστίαν ἀκτινοβολοῦσαν περὶ ἑαυτὴν τὴν πρόοδον καὶ τὸν πολιτισμὸν. Εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος, τὸ ὅποῖον ὄχι μόνον παντοιοτρόπως εἰργάσθη, ἀλλὰ καὶ πλειστάκις ἐδεκατίσθη καὶ κατὰ μέγιστον μέρος ἔπεσε καὶ ἐξηφανίσθη τόσον ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἐλευθερίας, ὅσον καὶ ὑπὲρ τοῦ πολιτισμοῦ ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου εἰς τὸ Ἔθνος, τὸ ὅποῖον μαχόμενον εἰς τὸν προμαχῶνα τῆς Εὐρώπης ἐξηγόρασε διὰ τοῦ τιμίου καὶ εὐγενοῦς αὐτοῦ αἵματος τὴν ἐλευθέραν ἀναπνοὴν ὅλων τῶν λαῶν αὐτῆς, ὅταν οὗτοι ἀμέριμοι καὶ ἐν εἰρήνῃ ἐκαλλιέρονον τοὺς ἀγρούς των, ἀρμύζει τὸ γαλλικὸν ρητόν: *noblesse oblige*.

ΛΟΓΟΣ

Κ. ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ

ΑΠΟΝΟΜΗ ΒΡΑΒΕΙΩΝ ΑΡΕΤΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΘΥΣΙΑΣ

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, κατὰ τὴν συμβολικὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς μεγάλης ἑλληνικῆς θυσίας, στεφανώνει, κατ' ἔθος ἀκαδημαϊκόν, τοὺς ὀλυμπιονίκας τῶν ἠθικῶν ἀγώνων. Ἀκολουθεῖ κατὰ τοῦτο, τὸ παράδειγμα τῶν πρεσβυτέρων ἀδελφῶν τῆς, τῶν Ἀκαδημιῶν τῆς Εὐρώπης, αἱ ὁποῖαι θεσπίασαι